

stendur óhrakin að stefndur hafi aldrei að starfi hans fundið fyrr en hann sagði honum upp og aldrei vandað um við hann í einu né neinu. Ber því að dæma stefndan til þess að geiða hinar umstefndu skaðabætur kr. 2400,00 með vöxtum 5% eins og krafist er í sáttakæru. Eftir þessum úrslitum þykir rétt að stefndur greiði stefnanda kr. 150,00 upp í málskostnað.

Föstudaginn 23. júní 1933.

Nr. 163/1932. **Magnús Árnason**

(Gústaf A. Sveinsson)

gegn

útbúi Landsbanka Íslands, Ísafirði

(Eggert Claessen).

Skuldakrafa stefnda samkv. reikningslánessamningi tekin til greina að fullu.

Dómur gestaréttar Ísafjarðar 9. ág. 1932: Stefndur, Magnús Árnason, greiði stefnandanum, Jóni Grimssyni, f. h. Útbús Landsbankans á Ísafirði, kr. 14204,95, ásamt 7½% ársvöxtum frá 15. maí 1932 til greiðsludags og kr. 600,00 í málskostnað. Veðréttur stefnanda í húseign stefnds á Suðureyri staðfestist skv. framangreindu.

Dóminum ber að fullnægja innan 3ja sólarhringa frá lögbirtingu hans, að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur hæstaréttar.

Áfrýjandi hefir gert þær kröfur aðallega, að hann verði sýknaður að svo stöddu af kröfum stefnda, og að hin áfrýjaða fjárnámsgerð verði úr gildi felld, en *til vara*, að hann verði dæmdur til að geiða stefnda kr. 6972,11 með 7½% ársvöxtum frá 1. janúar 1929 til greiðsludags og að fjárnámsgerðin verði felld úr gildi að því leyti sem fjárnám var gert til tryggingar hærri upphæð. Loks

krefst áfrýjandi málskostnaðar bæði í héraði og fyrir hæstarétti, hvernig sem málið fer. Stefndi hefir krafizt staðfestingar á hinum áfrýjaða dómi og fjárnámsgerðinni og málskostnaðar fyrir hæstarétti eftir mati dómsins.

Í málinu hafa komið fram fyrir hæstarétti nýjar varnir og gögn. En þessar varnir og gögn geta engu breytt um málsúrslit. Með því að fallast má á forsendur hins áfrýjaða dóms, þá ber að staðfesta hann.

Til tryggingar kröfu þeirri, er í hinum áfrýjaða dómi segir, lét stefndi fara fram fjárnám í eignum áfrýjanda 27. ágúst 1932.

Áfrýjandi hefir ekki bent á nokkra galla á fjárnáminu út af fyrir sig, og með því að staðfesta ber dóm þann, sem fjárnámið hvílir á, verður þá einnig að staðfesta það.

Eftir þessum málsúrslitum þykir rétt að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir hæstarétti með 300 krónum.

Því dæmist rétt vera:

Hinum áfrýjaða dómi og fjárnámsgerð skal óraskað.

Áfrýjandi, Magnús Árnason, greiði stefnda, útbúi Landsbanka Íslands á Ísafirði, 300 kr. í málskostnað fyrir hæstarétti, að viðlagðri aðför að lögum.

Forsendur hins áfrýjaða dóms hljóða svo:

Mál þetta er samkv. heimild i samningi höfðað fyrir gestarétti Ísafjarðar af Jóni Grimssyni, kaup. á Ísafirði, f. h. útbús Landsbankans á Ísafirði með stefnu útgefinni 19. maí s. l., gegn Magnúsi Árnasyni kaupmanni á Suður-

eyri í Súgandafirði, og hefir stefnandi krafizt þess, að stefndur verði dæmdur til að greiða sér skuld, sem að meðtöldum vöxtum til 15. maí s. l. er að upphæð kr. 14204,95, ásamt $7\frac{1}{2}\%$ vöxtum frá 15. maí s. l. til greiðsludags og málskostnaði og innheimtulaunum að skaðlausu skv. reikningi. Stefnandi krefst þess einnig, að viðurkendum verði 1. veðréttur og réttur til fjárnáms og uppboðs fyrir 10000,00 kr., ásamt $7\frac{1}{2}\%$ ársvöxtum af þeirri upphæð í 2 ár eða samtals kr. 11500,00 af hinni umstefndu skuld, í húseign stefnds á Suðureyri.

Stefndur hefir sjálfur mætt í málinu og mótmælt hinni umstefndu skuld sem of hárrí. Viðurkennir hann að sér beri að greiða hina umstefndu skuld, ásamt vöxtum, að frádregnum kr. 6350,00, en mótmælir kröfum stefnanda að öðru leyti almennt sem röngum.

Málavextir eru þeir, að með reikningslánssamningi dags. 29. okt. 1917, veitti útbú Landsbankans á Ísafirði stefndum reikningslán að upphæð allt að 10 þús. kr. Var lánið veitt til 30. dez. 1918 en þá mátti endurnýja það, þó ekki fyrir lengri tíma en eitt ár í senn. Skyldi lántakandi ráða því hversu mikið hann notaði af láninu hverju sinni, greiða $\frac{1}{2}\%$ viðskiptagjald af lásupphæðinni allri fyrirfram fyrir hvert missíri, sem lánið stæði, og af þeirri upphæð, sem lánveitandi ætti hjá honum á hverjum tíma, sömu vexti og lánveitandi tæki á hverjum tíma af vixil-lánum.

Til fullkominnar tryggingar fyrir skaðlausri greiðslu á skuld sinni skv. reikningslánssamningnum svo og vöxtum og öllum kostnaði, er orsakast kynni af innheimtu lánsins, allt eftir reikningi nefnds útbús, veðsetti stefndur því húseign sína á Suðureyri við Súgandafjörð, 18 + 11 álnir að stærð, byggða sumarið 1912, með lóðarréttindum samkv. samningi frá 12. sept. 1913, með öllu múr og naglföstu, sbr. virðingargerð 23. nóv. 1914, með vátryggingarupphæð og öllu öðru, sem húseign þessari fylgir og fylgja ber, í því ástandi, sem veðið var í, er veðsamningurinn var gerður, eða síðar kynni að verða með endurbótum og viðaukum. Reikningslánssamningurinn var fyrirfram innritaður í afsals og veðmálabækur Ísafjarðarsýslu 10. dez. 1917 og þinglesinn að Suðureyri 22. júlí 1918 athugasemda-laust.

Er frá leið komst skuld stefnds við útbúið útaf reikningslánessamningnum upp yfir hin settu takmörk, kr. 10 þús., og var orðin yfir 12 þús. kr. 28. marz 1924. Gekk útbússtjórnin þá inn á það við stefndan að leggja til hliðar af láninu — sem moratorium — kr. 6350,00, gegn því skilyrði að stefndur stæði í fullum skilum við útbúið með það, sem þá varð eftir af láninu, kr. 6000,00 og gaf stefndum yfirlýsingu um að svo lengi sem hann stæði í skilum með þessar 6000,00 kr. mundi hún ekki gera frekari kröfur til hans út af skuld hans skv. reikningslánessamningnum.

Stefndur hefir ekki staðið í skilum við útbúið með nefndar 6000,00 kr. Var lánið þegar 1. jan. 1925 orðið yfirdregið um kr. 290,00 og hefir verið í vanskilum alla tíð síðan, miðað við fyrnefndar 6000,00 kr. Er þessu ekki mótmælt af stefndum, heldur óbeint játað af honum þar sem hann viðurkennir að reikningur útbúsins yfir skuldina sé réttur, þegar frá eru skildar fyrnefndar 6350,00 kr., sem til hliðar voru lagðar af láninu.

Stefnandi heldur því fram, að stefndur hafi með vanskilum sínum brotið skilyrðið, sem sett var fyrir eftirgjöf af láninu 28. marz 1924 og eigi því engan rétt á henni. Útbúinu hafi verið rétt að færa þær kr. 6350,00, sem til hliðar voru lagðar þá, inn á reikning stefnds aftur þegar 1. jan. 1925, þó það hafi dregið þangað til 18. maí síðastl. og nefnd upphæð staðið þangað til á reikningi „ýmsra debitora“. Kveður hann útbúið hafa á hverju ári tilkynnt stefndum, að það mundi heimta af honum alla skuldina og að síðustu með bréfi, dags. 2. jan. s. l., sagt honum upp reikningslánessamningnum og tilkynnt honum að yfirlýsingin frá 28. marz 1924 gildi ekki lengur, þar eð hann hefði margbrotið þau skilyrði, sem sett voru fyrir hinni áformuðu eftirgjöf.

Í 4. gr. margnefnds reikningslánessamnings segir að bækur bankans (in casu útbúsins) séu gild sönnun fyrir upphæð skuldarinnar nema lántakandi (þ. e. stefndur) sýni fulla sönnun þess, að skuldarupphæðin sé röng. Það hefir stefndur ekki gert. Hann hefir ekki krafizt sýknu að neinu leyti. Hann hefir ekki mótmælt því sérstaklega, að hann hafi verið í vanskilum við útbúið svo sem það heldur fram og rakið er að framan, né því að hann hafi brotið skilyrðin fyrir eftirgjöfinni af láninu. Hann hefir

viðurkennt skuldina að nokkru leyti, en aðeins mótmælt því, að útbúinu sé rétt að færa sér til skuldar og krefja sig um þær 6350,00 kr., sem áformað var að eftir yrðu gefnar af láninu, án þess að færa að því nokkur rök eða skýra það á nokkurn hátt að sú heimild væri ekki fyrir hendi.

Verður þegar af þessum ástæðum að taka til greina kröfu stefnanda um greiðslu á allri skuldinni og dæma stefndan til að greiða honum skuldina alla, kr. 14204,95 ásamt $7\frac{1}{2}\%$ ársvöxtum frá 15. maí s. l.

Í málinu hefir ekkert komið fram, er sýni að veðrétturinn, sem stofnaður var með fyrnefndum reikningslánsamningi, sé fallinn niður. Hefir gildi hans heldur eigi verið mótmælt sérstaklega af hendi stefnds, sem er eigandi hinnar veðsettu eignar. Verður því einnig að taka til greina kröfu stefnanda um viðurkenningu á veðréttinum, þó þannig að um veðrétt hans fyrir vöxtum af veðskuldarupphæðinni, kr. 10000,00, fari eftir lögum nr. 23, 13. sept. 1901, svo að forgangsréttur hans til veðsins, fyrir vöxtum, sem gjaldfrestur er veittur á, heldst eigi, gagnvart síðari veðhöfum í eigninni, lengur en eitt ár frá því vextirnir komu í gjalddaga.

Málskostnaðarkrafa stefnanda, kr. 600,00, er í samræmi við lágmarksgjaldskrá Málaflutningsmannafélags Íslands og hefir ekki verið mótmælt sérstaklega sem of hárrí, enda heimilar reikningslánsamningurinn útbúinu málskostnað skv. reikningi. Verður því að taka málskostnaðarkröfuna til greina að öllu leyti.

Vegna veikinda og fráfalls fyrrv. dómara í þessum rétti hefir ekki verið unnt að kveða upp dóm í málinu fyrr en nú.